

ภาพการเปลี่ยนแปลงของย่านนาวา

Appearance of Yannawa Changes

หากแบ่งช่วงเวลาตามการเปลี่ยนแปลงของสภาพสวนย่านยานนาวา อาจแบ่งได้เป็น 4 ช่วงสำคัญ คือ

The changes of garden conditions in Yannawa District may be classified into four major periods as follows.

- **ช่วงที่ 1 สมัยรัชกาลที่ 5**

พื้นที่ของย่านยานนาวาในสมัยรัชกาลที่ 5 ปรากฏในแผนที่กรุงเทพฯ ร.ศ. 115 (พ.ศ. 2439) เป็นแผนที่มาตราส่วน 1:11,800 ซึ่งพระเจ้าบรมวงศ์เธอฯ กรมหมื่นดำรงราชานุภาพรับพระบรมราชโองการให้เจ้าพนักงานทำแผนที่ขึ้นเมื่อปี ๒๔๓๙ และมีการแก้ไขเพิ่มเติมที่ตั้งของพื้นที่ยานนาวาอยู่ในแนวเขตนครเขื่อนขันธ์ (หรือพระประแดงในปัจจุบัน) แผนที่นี้แสดงให้เห็นภาพการใช้ที่ดินว่าเป็นพืชสวนไม้ยืนต้น คลองที่ระบุชื่อในแผนที่ได้แก่ คลองช่องนนทรี คลองสวนคลองภูมิ ซึ่งไหลออกไปสู่แม่น้ำเจ้าพระยา วัดที่ปรากฏ

- **First period - During the reign of King Rama V**

The area of Yannawa District in the reign of King Rama V appeared on the map of Bangkok R. E. 115 (B.E. 2439) with the scale 1: 11,800. His younger brother, Prince Damrong Rajanubhab, received the royal command and had the authorities to prepare the map in the year of the Pig, Thai Minor Era 1249. The location of Yannawa was modified additionally in Nakhon Khuean Khan lines (or

ในแผนที่ได้แก่ วัดช่องลม พื้นที่ถัดขึ้นจากริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาประมาณ 1 กิโลเมตร เป็นทุ่งนา

บริเวณพื้นที่ยานนาวาปรากฏอีกครั้งในแผนที่กรุงเทพปี พ.ศ. 2453 (ปีสุดท้ายในสมัยรัชกาลที่ 5) ปรากฏเส้นทางรถไฟสมุทรปราการจากหัวลำโพงมายังบริเวณคลองเตย โดยมีสถานีแม่น้ำ และได้มาสิ้นสุดที่บริเวณ **“วัดใหม่ช่องลม (ร้าง)”** แผนที่นี้แสดงการใช้ที่ดินที่สอดคล้องกับแผนที่กรุงเทพ ร.ศ. 115 กล่าวคือพื้นที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นสวน รวมทั้งพื้นที่ยานนาวาด้วย ระดับความสูงของพื้นดินจากระดับน้ำทะเลประมาณ 0.4 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ส่วนพื้นที่นาซึ่งอยู่ถัดจากพื้นที่สวนเข้าไปมีระดับความสูงประมาณ 0.2 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง วัดที่ปรากฏในแผนที่ คือ วัดช่องลม วัดช่องนนทรี วัดคลองใหม่ วัดปริวาส คลองที่ปรากฏในแผนที่ ได้แก่ คลองช่องนนทรี คลองสวน คลองตาหุ้ง คลองวัดกลางใหม่ คลองวัดปริวาส คลองบางโพรงพาง และคลองภูมิ ที่ปรากฏแต่เส้นแนวไม่ได้เขียนชื่อกำกับไว้

Phrapradaeng today). This map showed the land use for growing garden and perennial plants. The canals named on the map included Klong Chong Nonsi, Klong Suan, Klong Poom, which flowed into Chao Phraya River. The temple appearing on the map was Wat Chong Lom. The area next to the riverbank of Chao Phraya about 1 km was paddy field.

The Yannawa area appeared again on Bangkok map of the year 1910 [(B.E. 2453) (last year in the reign of King Rama V)]. There was the appearance of Samut Prakan railway from Hua Lampong to Klong Toey area with the station, river and terminal at **“Wat Mai Chong Lom (No monk residing).”** This map indicated the land use in consistency with the map of Bangkok R.E. 115 - in other words the banks of Chao Phraya were gardens, including Yannawa area. The elevation of the ground was approximately 0.4 meters above mean sea level. The area of paddy field next to the gardens inwards had the elevation of around 0.2 meters above mean sea level. The temples shown on the map including Wat Chong Lom, Wat Chong Nonsi, Wat Klong Mai, Wat Pariwas. The canals appearing on the map were Klong Chong Nonsi, Klong Suan, Klong Ta Huang, Klong Wat Klang Mai, Klong Wat Pariwas, Klong Bang Pong Pang and Klong Poom as line with no written names on.

- **Second period: 1915 -1976 (B.E. 2458-2519)**

Yannawa was the cultivated land and the dense nipa palm forest. The banks of Chao Phraya River were cork tree forests. The houses were built and spaced out. The cultivators in this area did mixed fruit gardening. Main products of the orchard are coconut, betel nut, orange, rose apple, lychee,

● ช่วงที่ 2 พ.ศ. 2458-2519

ยานนาวาเป็นเรือสวนและป่าจากรกทิว ริมแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นป่าลำพู บ้านเรือนปลูกห่างๆกัน ชาวสวนบริเวณนี้ทำสวนผลไม้เบญจพรรณ ส่วนใหญ่จะมีผลไม้ชนิดหนึ่งเป็นผลผลิตหลักของสวน เช่น มะพร้าว หมากลัม ชมพู่ ลิ้นจี่ ลำไย ส่วนบริเวณรอบชนิดและท้องร่องสวนจะปลูกมะพร้าวเพื่อทำน้ำตาล แต่ละสวนมักปลูกไม้ผลอย่างละเล็กละน้อย ที่ซพักสวนครัว และกล้วยแซมไปกับผลไม้หลัก ของในสวนทุกอย่างปลูกไว้ขายเป็นหลัก

การคมนาคมใช้ทางน้ำเป็นหลัก เพราะไม่มีถนนเดิมใช้เรือแจว เรือหางยาว ต่อมาเมื่อเรือแท็กซี่หรือเรือยนต์วิ่งระหว่างคลองลาดโพธิ์-โรงโม่ถนนลิ้นจี่ ถ้าจะเดินทางบกจะต้องเดินตัดสวนไปที่ถนนสาธุประดิษฐ์ เพื่อขึ้นรถประจำทางสาย 61, 62 ของกำนันฉัตร บานเย็น ไปสุดสายที่หัวถนนวิทย์

longan and etc. Coconut was planted in the area surrounding the garden plot and ditches for making sugar. Every garden was usually planted with fruit trees in small quantity each, homegrown vegetables and banana mixed with main fruits of the orchard. Everything in the garden was mainly grown for sell.

Waterway was essentially used for transportation due to the absence of road. The paddling boat and long-tailed boat were initially used. Subsequently, there were boats, taxis or motorboats running on the route between Klong Lad Pho – Miller, Linchi Road. In case of a need to walk by land, it was necessary to cross the garden to Sathupradit Road to get on the bus lines 61, 62 of Sub-District

- **ช่วงที่ 3 พ.ศ. 2519-2526**

ถนนพระรามที่ 3 เมื่อแรกสร้างจะมีชื่อเป็นทางการว่า **“ถนนเจ้าพระยา”** ผลของการตัดถนนขนานกับริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาในระยะ 100-130 เมตร จากบริเวณเชิงสะพานกรุงเทพมายังคลองเตย จึงเป็นเส้นทางคมนาคมที่ช่วยในการขนส่งจากท่าเรือคลองเตยไปยังฝั่งธนบุรีได้สะดวกขึ้นกว่าแต่ก่อน และถนนสายนี้ยังทำให้พื้นที่สวนริมแม่น้ำเจ้าพระยาตลอดแนวลดลง ป่าจากริมน้ำถูกถางออกจนหมดอันเป็นผลจากการก่อสร้างโกดังสินค้า

headman Chat Banyen, which terminated at the beginning of Wittayu Road.

- **Third period: 1976 - 1983**
(B.E. 2519-2526)

At the beginning of the construction, Rama 3 Road was officially named **“Chao Phraya Road.”** The road was constructed parallel to the riverbank of Chao Phraya at a distance of 100-130 meters from the foot of Krung Thep Bridge to Klong Toey. As a result, it was a very useful route for transportation from Klong Toey Port to the Thonburi side with more convenience than before. Besides, this road caused the decrease in the garden area on the banks of Chao Phraya River throughout the

คลังน้ำมัน คลังแก๊สริมแม่น้ำเจ้าพระยาและท่าเทียบเรือขนส่งตามฝั่งเป็นระยะๆ นอกจากนี้ยังมีการก่อสร้างโรงงานอาคารพาณิชย์ บ้านพักอาศัยบริเวณสองฝั่งถนน พื้นที่สวนจึงค่อยๆหายไปทีละแปลงๆ เจ้าของสวนเดิมขายให้กับนายหน้าหรือผู้พัฒนาที่ดิน จึงเกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมระลอกใหญ่ คนที่มีที่ดินติดแม่น้ำและติดถนนได้อพยพออกไปอยู่ที่อื่น

การมีถนนทำให้สาธารณูปโภคอื่นๆตามเข้ามาคือ ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ ดังนั้นการเติบโตของเมืองจึงเข้ามาอย่างรวดเร็ว ทางเดินสาธารณะที่ผ่านสวนได้เปลี่ยนเป็นถนนซอยเพื่อให้รถยนต์วิ่งผ่าน ในขณะเดียวกันการใช้เรือในลำคลองและแม่น้ำได้ลดลง เช่นเดียวกับสภาพสวนได้เปลี่ยนเป็นสิ่งก่อสร้างที่ขยายตัวออกไปเรื่อยๆ แม้ยังมีการทำสวนผลไม้กันอยู่ แต่ก็มีปัญหาเกี่ยวกับสภาพดินและน้ำอยู่บ้าง จนกระทั่งปี พ.ศ. 2526 เกิดน้ำท่วมใหญ่ น้ำเค็มจึงเข้าสวนชั่งนานนับเดือน สวนผลไม้ได้รับความเสียหายอย่างหนัก บางสวนถึงกับล้ม เช่น สวนส้มสวนลิ้นจี่

● ช่วงที่ 4 คลัง พ.ศ. 2526-ปัจจุบัน

แผนที่กรุงเทพมหานครซึ่งจัดทำเมื่อปี พ.ศ. 2531 เป็นช่วงที่มีการปรับปรุงระบบการคมนาคมขนส่ง

line. The forests from riverside were cleared out, which resulted from the construction of warehouse, tank farm, gas depot on the banks of Chao Phraya River and port at intervals along the sides. In addition, there was the construction of factories, commercial buildings, houses on both sides of the road. Therefore, each plot of garden land gradually disappeared. The original owners of gardens sold the land to brokers or developers, thus causing a large wave of social changes. People with land adjacent to the river and the road migrated to other places.

The presence of road was followed by the advent of other utilities, i.e. electricity, water supply, telephone accordingly. Therefore, the growth of city arose rapidly. Public walkways through the gardens were transformed into roads, alleys for allowing the cars to pass. In the meantime, the use of boats on canals and rivers diminished. Similarly, the gardens were converted into constructions with steady

ในละแวกนี้อย่างมาก มีการขยายถนนรัชดาภิเษกเป็นข้างละ 4 ช่องการจราจร โดยมีคลองระบายน้ำอยู่กลางถนน ทั้งสาย ในขณะที่เดียวกันมีการก่อสร้างทางด่วนมหานคร เชื่อมคลองเตยไปยังฝั่งธนบุรีที่บริเวณถนนสุขสวัสดิ์ และดาวคะนอง โดยมีสะพานพระราม 9 หรือที่เรียกว่า “สะพานแขวน” ซึ่งสร้างเสร็จและเริ่มใช้งานในปี พ.ศ. 2528 โดยมีทางขึ้นและทางลงทางด่วนโดยรอบพื้นที่ยานนาวา ได้แก่ ทางขึ้น-ลงพระราม 3 ที่บริเวณช่องนนทรี (หน้า โรงเรียนนนทรีวิทยา) ทางขึ้น-ลงสาทรประดิษฐ์ (บริเวณ สีแยกสาทรประดิษฐ์) ทางขึ้น-ลงบางโคล่ ทำให้พื้นที่ยานนาวา มีความสะดวกในการคมนาคมขนส่ง จึงเป็นช่วงที่พื้นที่ ยานนาวามีการเปลี่ยนแปลงขนานใหญ่ กล่าวคือ มีการก่อสร้างคลังสินค้า โรงงานประเภทที่ใช้คนงานมาก โครงการที่อยู่อาศัย ในช่วงแรกส่วนใหญ่เป็นทาวน์เฮาส์ และบ้านเดี่ยว รวมทั้งกิจการอื่นๆ ในบริเวณถนนพระรามที่ 3 ได้แก่ บริษัทไพศาลขนส่ง บริษัทเล่า-ฮั่วเฮ็ง จำกัด สยามคัมปะนะสัมพันธ์ของตระกูลแช่แต่ ซึ่งมาซื้อที่ดิน และสร้างสยามคัมเพื่อทำพิธีทางศาสนาของตระกูล หมู่บ้านพันระวี เป็นต้น

expansion, though fruit gardening continued. However, there were the problems with soil and water to some extent. Until the year 1983, the massive flooding broke out, causing the ingress of saltwater into the gardens and water logging for around a month. The fruit gardens were heavily damaged, some of which fell down such as orange, lychee orchards.

- **Fourth period - Subsequent to 1983 (B.E. 2526) - today**

The map of Bangkok made in 1988 coincided with the improvement of transportation system in this locality significantly. Ratchadaphisek Road was expanded to 4 traffic lanes for each side with the drainage ditch in middle of the road throughout. Simultaneously, there was the construction of Mahanakorn Expressway connecting Klong Toey to the

การที่พื้นที่ยานนาวาอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา และมีลักษณะเป็นกระพุ้งแก้มหรือกระเปาะนับเป็นชัยภูมิที่ดีตามแนวคิดเฟิงสุย (ฮวงจุ้ย) ตามคติจีน กล่าวคือ การมีกิจการการค้าหรือการตั้งบ้านเรือนในพื้นที่หันหน้าออกแม่น้ำทางทิศตะวันออกนับเป็นมงคลที่ทำให้เกิดความร่ำรวย ประสบความสำเร็จ แปลงที่ดินในพื้นที่ยานนาวาและบริเวณใกล้เคียงจึงเป็นที่ต้องการของนักลงทุน และนายธนาคารเป็นอย่างมาก ในช่วงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 เป็นต้นมา จึงมีการก่อสร้างอาคารสูงและอาคารขนาดใหญ่ในบริเวณยานนาวาและพื้นที่ริมแม่น้ำ ได้แก่ สำนักงานธนาคารกรุงเทพ สำนักงานใหญ่ธนาคารกรุงศรีอยุธยา สำนักงานบริษัทสหวิริยา ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลพลาซ่า รัชดา-พระราม 3 และเอสวีซีที ซึ่งเป็นคอนโดมิเนียมโครงการที่ใหญ่ที่สุดบนถนนพระรามที่ 3 พีเอ็มวีเรอร์ไซด์คอนโดมิเนียม เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการก่อสร้างอาคารสำนักงานและโครงการที่พักอาศัยอื่นๆ ในบริเวณใกล้เคียง การที่เกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ

Thonburi side in the area of Suksawad Road and Daokanong. There has been the Rama 9 Bridge or known as the “suspension bridge”, which was completely constructed and put into operation in 1985. There are the expressway’s entrance and exit around the Yannawa District namely entrance – exit Rama 3 in Chong Nonsi area (in front of Nonsi Wittaya School), entrance-exit Sathupradit (area of Sathupradit Intersection), entrance - exit Bangklo. As a result, Yannawa area has enjoyed the convenience of transportation. Therefore, this is the period during which Yannawa area has been affected by dramatic changes. That is to say, there has been the construction of warehouses, factories with the use of many workers. In the first phase, housing projects were mainly concerned with townhouses and detached homes. Besides, other activities have been present in the area of Rama 3 Road, i.e. Pisan Transport Company; Lao Hua Heng Co., Ltd.; Techa Sampan Association of the family Zheng or Cheng, which came to buy land and establish the association for performing religious ceremonies of the family; Phanrawi Village, etc.

Yannawa area is on the riverbank of Chao Phraya and is characteristic of cheek bulge or bulb. Consequently, this is regarded as strategically good location according to the Feng Shui concept of Chinese belief. In other words, owning commercial business or the settlement in the area facing the east river is considered to be auspicious, which leads to the wealth, success. Therefore, the land plots in Yannawa and nearby areas have been much demanded by investors, bankers. As a result, during the period from 1992 onwards, high-rise buildings and large buildings have been constructed in the neighborhood of

Yannawa and riverside area, namely office of Bangkok Bank; Bank of Ayudhya headquarters; office of Sahaviriya Company; Central Plaza Department Store Ratchada - Rama 3; SV City, which is the largest condominium project on Rama 3 Road; PM Riverside Condominium, etc. Additionally, other offices and residential projects have been built in the vicinity. The economic downturn during the period from 1997-2003 caused a halt in the construction of large buildings, including the discontinued changes in land use for a while.

ในช่วงปี พ.ศ. 2540-2546 ทำให้การก่อสร้างอาคารขนาดใหญ่ชะงักไป รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินก็เกิดการสะดุดไประยะหนึ่ง

อนึ่ง การขยายถนนพระรามที่ 3 ในช่วงนี้ ทำให้พื้นที่ย่านนาวาฝั่งแม่น้ำซึ่งมีวัดต่างๆ มากมาย ถูกตัดขาดแยกกับพื้นที่สวนอีกฝั่งหนึ่งของถนน การข้ามถนนขนาด 4 ช่องทาง 2 ช่วง ซึ่งมีการจราจรตลอดทั้งกลางวันและกลางคืน มียานพาหนะทุกชนิดรวมทั้งรถบรรทุก ถึงแม้จะมีสะพานข้าม แต่ก็เป็นการยากลำบากสำหรับคนแก่ข้ามไปทำบุญที่วัดได้ดังแต่ก่อน

Furthermore, the expansion of Rama 3 Road in this period has caused the Yannawa area on the riverbank with many temples to be cut off and separated from the other side of the road. For the road of 4 lanes, 2 spans with the traffic throughout the day and night, there are all kinds of vehicles, including trucks. Although there are the flyovers, but it is still difficult for elderly people to cross the road for making merit at the temple like before.

